

Vuijsje

door Jan J. Mulder

"Tussen de achtste en de zestiende maat van het tweede chorus past Brownie een ander favoriet procédé toe, de 'herhaalde valse start'. Hij begint vanaf een hoge noot een dalend loopje, breekt het af, begint het loopje opnieuw, breekt het weer af enz., tot hij vindt dat de spanning hoog genoeg is opgeschroefd en hij het loopje ten slotte afmaakt." Bert Vuijsje ontleedde begin 1967 Clifford Browns solo in *What Is This Thing Called Love* van februari 1956.

Vervelend? Verhelderend? Dit soort analyses zette je aan tot een aandachtig luisteren, een activiteit die uitging boven het louter ondergaan van *ritmisch vertier* (de term is van Michiel de Ruyter). Vuijsje zou dat vaker moeten doen, maar neen: er ging veel tijd in zitten. En zijn journalistieke aspiraties dreven hem verder.

Hij bleef het wel doen, het beschrijven van de muziek zelf, maar minder minutieus en meer op afstand. Uit diezelfde periode: "De standaardregels van de moderne jazz zijn zelden zo ruim en geraffineerd geïnterpreteerd, zonder te worden doorbroken, als op deze sublieme lp." (*Outward Bound* van Eric Dolphy). Hij betrok de platenmarkt erbij, de invloed van niet-muzikale krachten en iemands levenswijze. Die van Lester Young bijvoorbeeld. Zoals de Brit Dave Gelly, die in de inleiding tot diens '*Being Prez*' (2007) verantwoording aflegt wat zijn boek nog toevoegt aan de drie die eerder over Young waren verschenen (die van Douglas Henry Daniels, Lewis Porter en Frank Büchmann-Møller): "The most illuminating biographies are those in which these elements [life and art] are presented as a unity, yet in none of the above-mentioned works is this the case. The elements are treated separately and the reader is left to discover any connection there may be between the one and the other."

Vuijsje haalt zijn informatie uit biografieën, interviews en, waar ze tekortschieten gaat hij er zelf op uit. Een goed geheugen helpt hem hiaten met eigen interviews op te vullen en ze in zijn eigen portret in te passen. Als hij producers 'louche' noemt, 'schaamteloos' of 'gelikt', dan weet hij waarover hij het heeft.

Vuijsje deed een greep in zijn verhalen, kortte ze in, schaaftte ze bij en liet ze bundelen. Het kader had hij, in het licht van boven aangehaalde uitspraak over Dolphy - in het boek overigens niet vertegenwoordigd - toen al min of meer

aangegeven: van Armstrong tot Marsalis. Twee profielen, die van Ben Webster en Chet Baker, heeft hij overgelaten aan Jeroen de Valk en die zijn bij hem in goede handen.

Alle stukken hebben dezelfde opbouw: 'begin met een scène die je het verhaal in trekt'. De regel - mijd de eerste persoon enkelvoud - legt Vuijsje naast zich neer. Dat, én het vele Engels dat hij door zijn citaten strooit, én opmerkingen als een 'prille 21-jarige jazzcriticus van Vrij Nederland' dragen allemaal bij tot een persoonlijk cachet. Vuijsjes aandacht voor de falende mens had, wat mij betreft, wel wat minder gekund.

Meer dan veertig boekentitels en nog minstens zo veel cd-uitgaven worden, zonder dat het merkbaar hindert, beknopt in de lopende tekst verwerkt; zo doet het boek tevens dienst als platen- en boekengids. Ze alle apart op te nemen zou handig zijn geweest, maar dat is teveel gevraagd. Wel wordt de lezer in het ongewisse gelaten waar hij het uitgebreide portret van Duke Ellington door Richard O. Boyer uit 1944 kan vinden. (Het is opgenomen in de bundel *The Duke Ellington Reader* (1993) van Mark Tucker, p. 214-245).

Dit boek is het resultaat van een lange staat van dienst en gezien de informatieve, compacte en toch goed leesbare tekst een bundel waar Bert Vuijsje met recht trots op mag zijn.

Jan J. Mulder

Bert Vuijsje. Keep swinging : 33 jazzmeesters van de 20ste eeuw

Haarlem : In de Knipscheer, 2022

260, [16] p. ; 22x15 cm. - ISBN 978-94-93214-67-5 pbk

Twee bijdragen van Jeroen de Valk en katern met foto's van William P. Gottlieb

Prijs 24,50 euro

Bron: *JazzFlits* (jrg. 20, nr.376), 9 mei 2022